

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Tržaški mestni zbor in „Tagblatt“.

Da se je tržaški mestni, ob enem deželni zbor razpustil, ne moremo obžalovati. Nasprotno se je ravno od naše strani že davno sprožila misel, da je treba ta zbor razpustiti, ki je vedno rovarjem iz Italije potuho dajal.

Mi smo sicer dolžni spoštovati laško narodnost, kakor to za se zahtevamo; pa naklepi lahonov segajo čez meje narodnega prava: če je že nesmisel, odtrgati Trst od Avstrije, pod katero je velik postal in obogatel, in brez katere mora propasti, in če je že laž, govoriti o zatiranju laškega živelja, ki je v Primorji vedno prednost imel pred slovenskim, — mora se krivica in prevzetnost imenovati, da se Italijani prav nič ne ozirajo na slovensko narodnost, in hočejo s Trstom prikleniti k Italiji tudi čisto slovensko tržaško okolico in mnoge tisoče Slovanov v mestu samem.

Če pomislimo, koliko slovenskih rodbin se je poitalijančilo, preden je Trst laško lice dobil, potem bomo Trst k večjemu imenovali mednarodno, nikoli pa ne laško mesto. Da Lahj lačno in krivično segajo tudi po slovenskih krajih Primorja, in da se v Trstu prav nič ne ozirajo na slovensko narodnost, to nam jemlje in uničuje vse sočutje do teženj laškega naroda, in le vrača se jim, če se sedaj s tržaškimi Lahj tako ravna, kakor oni ravna s svojo slovensko okolico.

Razpravljali smo že dostikrat vprašanje, kaj bi imela avstrijska vlada storiti, da si vzgoji v Primorji zvesto vdano prebivalstvo. Tam sta le dva živelja, slovanski in laški. Pa državniki, kateri po nobeni ceni nočejo, da bi se kedaj okrepcal in vtrdil živelj slovenski,

podpirali so dosedaj laški živelj; toda zdaj lahko vidijo, da je bilo to od škode; Slovenci tržaški sicer res niso prišli do nobene moči, ali Avstrija s tem tudi ni nič pridobila, ker so predrzni lahoni svojo moč le rabili za blaženo Italijo in vsako priliko porabili, da so razodevali svoje protiaustrijsko mišljenje.

Kaj je sedaj storiti?

Nemškutarski zagrizenci po kopitu Tagblattovem, kateri v napačni misli živijo, da mora biti celi svet nemšk, in kateri bi radi še tiče naučili, da bi le nemške pesmi prepevali, ne vedo drugega zdravila za to lahonško nagnjenost, kakor ponemčevanje Trsta in okolice. Tako piše ljublj. Tagblatt št. 277 od 2. decembra članek, v katerem nasvetuje za Trst ponemčevalno palico. Pravi med drugim: „Od vlade zaukazani razpust tržaškega mestnega odbora ne bode imel zaželjenega konca; vlada bode morala goreče skrbeti za to, da v Trstu nemški živelj zopet (?) dospé na prvo mesto. V srednjih in ljudskih šolah tržaških se mora zopet vpeljati nemški učni jezik.“

„Tagblattov“ mož se tukaj očitno in vedoma laže. To mora vendar vedeti, da Trst ni bil nikdar nemško mesto. Tista peščica Nemcev, kar jih je tam, se čisto zgubi, in Nemec ne more deset korakov po mestu storiti, če ne ume laškega ali slovenskega jezika.

In kaj hočejo s ponemčevanjem doseči, katero „Tagblatt“ nasvetuje? Narodi niso več, kakor čeda živine, da bi se z njimi počenjal, kar bi se hotlo. Mi sicer mislimo, da so na Dunaji bolj pametni, in menj zagrizeni, kakor je naš „Tagblatt“ in da ne bo prišlo do ponemčevalnih poskusenj v Trstu; ko bi pa le prišlo do tega, spoznali bodo v malo letih, da je bil ves trud zastonj, in da so le čas

tratili in ljudstvo po nepotrebnem dražili. Breгови ob jadranskem morji niso nemški, v cellem okrožji srednjega morja ni Nemcev, in dežela za hrbtom Trsta je slovenska. Od kodi se bo potem jemal nemški živelj za Trst, in če Nemcev tje natlačijo in druge s ponemčevanjem pridobijo, kako se bo nemščina obdržala in ubranila narodnostnih valov, ki bodo od vseh strani vanjo butali?

Zakaj bi človek ne mogel biti dober Avstrijanec, če prav nemški ne zna? Ali so mar v Švici samo Nemci dobri domoljubi? Kdor bi v Švici to rekel, zna še zaprt biti, nam pa to časnikarski buteljni a la „Tagblatt“ vsak dan na uho trobijo. Zakaj pa o Madjarih istega ne trdijo? Včasih so hoteli tudi te ponemčiti, kar pa ni šlo, in začelo se je spoznavati, da zamorejo ljudje biti dobri Avstrijanci tudi brez nemškega jezika. Kdo bi n. pr. Hrvatom hotel očitati, da niso dobri Avstrijci, akoravno nemajo nemških šol in uradov? Zakaj bi morali tedaj le Slovenci po mnenju „Tagblattovem“ še le potem ljudem podobni biti, če nemški znamo?

Nemški poslanec Lienbacher, ki je res Nemec, ne pa kaka renegatska pokveka, rekel je unidan v svojem govoru, da naj se združijo vsi avstrijski Jugoslovani v eno deželo, da bodo več veselja do Avstrije imeli, in potem se ni bati, da bi kedaj nezvesti postali.

Od naših „Nemcev“ nikoli nobeden ne zine ktere tako pametne! Kako veselje bi mi nad njimi imeli, in odpustili bi jim potem celò, če bi nikoli nobene slovenske besede neizgovorili; saj znamo nemški za silo, ter imamo veliko potrpljenja celo z našimi „Nemci“ in „Nemkami“, kojih očetje so še v poštenih slovenskih irhastih hlačah hodili.

Nekteri vzroki nenravnosti pri mladini.

Zdravnik hoté ozdraviti bolezen ali zaceliti rano, skrbno vprašuje po vzrokih belezni, ter poižveduje mnogo po prigodku, ki je bil povod rani. Brez resničnega védenja vzrokov boleznih se ni nadejati ozdravljenja. Drugače treba zdraviti n. pr. glavobolje, ako izhaja od preobloženega želodca, drugače ako je nastalo od prehlajenja, drugače če je nasledek kake druge bolezni. Zdravnik v rečeh nravnih je najprvo i pred vsemi mati, potem oče, dalje učitelj in duhovnik. Zastarele bolezni zdravi sodnik, in sicer po okolnostih sodni zbor n. že ali više vradnje.

Izvir vsakojakih zločinov izhaja navadno iz preslabega zdravljenja nravnih pogreškov pri mladini. Zato treba, da najprvo to resno premislimo, dobro vedoči, da iz nravnih napak mladine rodi se nerednost poznejšega veka; — mladi potepuhi postanejo slabi občanje, nič vredni državljanje, popolni brezbožniki, preganjani zločinci i bedni hiralci.

Hoté zamejiti nastanek tako pogubnega,

strupenega sadja pogledati moramo najprvo jedro.

Prvi vzrok poznejše nenravnosti je očividno slaba, da ne rečemo „nikaka“ odgoja dece.

Ali tu nastanejo samo ob sebi vprašanja: Kako tej tako pomanjkljivost odstraniti? Kdo ima vzeti na se prvo nalogo? Oče, mati, učitelj, duhovnik ali kedò drugi? — In če tega ni oče ni mati ne storita, kako ju k temu pripravimo? — Je-li mogoče, da bi učitelj v šoli popravil, kar so roditelji doma zamudili?

Ali so roditelji vedno krivi nravne pokaženosti svojih otrok? Kako to, da je ravno v največjih mestih deca že od 3. do 12. leta obtežena z najostudnejšimi pregrehami?

To so vprašanja, katere spominja marsikedo, ali odstraniti njihove škodljive nasledke vé malokedo.

Sledeči zgled slavnega Komenskega, da tudi mi poskrbimo za prospeh rastoče mladeži, poskusili bodemo razrešiti glavno vprašanje, kako bi se dali odstraniti oni glavni pogreški. Niti sam oče, niti sam učitelj, niti sam duhovnik ne more odstraniti napak poprej ome-

njenih, marveč vsi skupno, složno in vstrajno delajoči, in razun tega podpirani še od občin, naroda, države.

Razmere, v katerih preživi dete prve čase svoje mladosti, vplivajo močno na njegove duševne in telesne zmožnosti. Odstranujmo toraj škodljive razmere, podpirajmo ter iščimo pravih vspešnih, koristnih.

Stopimo za nekaj časa v stanovališče — če smemo tako imenovati marsikatero temničasto čumnato, ki je prej podobna blugu živalskemu nego poštenemu človeškemu stanovanju — bitij najnižje vrste družinske, storimo to večkrat, da spoznamo obraz reve v različnih podobah. Pred očmi imamo rodovino, ki še ne trpi lakote. Vsak se živi s kom. Počnimo z jutrom. Mož odide zarano s kosom suhega kruha v oddaljeno tvornico, od koder se povrne še le pozno na večer. Mati skuha nekoliko gorkega jedila otrokom, ter jih z njim nakrmi; dečku hotečemu iti v šolo zapové, da mora ostati doma, ter zibati mlajšega brata. Nato mati odide, ter se ne vrne popreje, ko pozno po poludne. Vsa rodovina toraj navadno pri-

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 9. decembra.

Cesar se to dni sprejeli deputacije iz vseh mestnega odbora, ki se je hotel na najvišjem mestu pritožiti zaradi vedenja poljske pri bakladi, ktero so nameravali napraviti poslanci Hansasorja. Cesar se rekel, da bodo po dovršeni preiskavi najostreje kazni zadelo vse tiste, ki so kaj zakrivil, pa gosposkino ukazal se morajo spoštovati. Priporočali so deputaciji, da naj v tem smislu deluje, priporočali državniško in pravilno vedenje poljskih poslancev proti celotnemu cesarstvu, izrekli obžalovanje o ločitvi nekaterih udov iz poljskega kluba ter izrekli nado, da naj bi se zopet povrnila prejšnja odločnost. Iz poljskega kluba so namreč izstopili poslanci Volaki, Hansasor in Skerinski ter glasovali z vstavno o stranko. Ta razdor med poljskimi poslanci tedaj so cesar obžalovali ter izrekli željo, da naj bi se povrnila prejšnja sloga, to ne pravi, da naj bi se odpadniki zopet združili s poljskimi (federalističnimi) klubom, čigar državniško ravnanje so pohvalili priporočali.

Delegacija avstrijska je zavrnila Herbetov predlog ter vladi dovolila za stroške v Bosni 20 milj. gld. Poročilo Schupova, ktero vnanjemu ministru izreka nezaupanje, ni prišlo v obravnavo. Herbetova stranka je tedaj še močna v blebetanju, kar mora vsakega z radostjo navdajati, ktermu je mogočna in povzroča čislana Avstrija pri sreči.

Državni zbor sedel se jutri to. t. m. Odprli ga bodo še dosednji ministri, ker se ima novo ministerstvo po novejših poročilih sestaviti še le po novem letu. Berlinsko pogodbo bode pred državnim zborom boja zagovarjal minister Stromajer.

Obgerško ministerstvo se je v nohoto predstavilo zboru. Tlaža je pri tej priliki rekel, da zadnjeje Bosno z Avstrijo še ni na dnevnom redu, kadar pa se bode to zgodilo, rešila ga bode krona s postavodajalnimi zbori. Naloga vladina je, če mogoče mirnim putem, varovati skupnost cesarstva; če bi pa tej skupnosti od ktere strani pretlia nevarnost, braniti jo z vsemi močmi. Nasprotniki Szilagyi je na to odgovoril, da je politika vladna ostala, kakorhva je bila; zato zadnjeje nasprotniki vladi pozdravijo in prejšnjim ne-

zaupanjem in ji bodo odločno nasprotovali. Da bodo svoj namen lažje dosegli, začeli bodo nasprotniki z novim letom izdajati nov list, dosedanja „Kolet Nape“ in „Közvelemeny“ pa bodo opustili.

Bosenski deputacija sošla se je 7. t. m. v Zagrebu ter se poklonila banu in kurdisu. Drugi dan pa je odrinila na Dunaj, da se tam pokloni prisvitemu cesarju. Bogunec hoče v oddelkih po 500 do 600 ljudi polagoma spravljati domu. Ker jim pa doma proti silno pomanjkanje, vprašala je hrvatska vlada skupnega denarnega ministra, bi li ne bilo bolje povratkov beguncev odložiti na pomlad. Temu bode vsakdo rad pritril, kdor vó, koliko so ti reveži v zadnjih dveh letih prestali, tudi vlada bode gotovo zanje manj potrosila, če ostanejo še z ilino še na Hrvatskem, kakor pa če bi bila prisiljena podpirati jih doma.

Vnanje države.

Iz Afganistana poroča list „Daily News“ da je emir Šir Ali angleškemu polkovniku Clavagnaru v Kiberki natenk postal pismo, v katerem mu naznanja, da se hoče podvreči. V Londonu se tudi prejeli odgovor emirja na poslednje pismo (ultimatum), o katerem pa sedito, da je bilo pisano že po zgubljeni javi Ali-Muajid. Šir Ali povdarja v tem pismu, da ni hotel sprejeti poslanstva angleškega, ker se je bal za svojo samostalnost, da pa ni nobenega sovražstva med njim in angleško vlado. On želi prejšnje prijazne razmere in hoče manjše začasnno poslanstvo sprejeti.

Prapož se po naznanju „Cor. Bur.“ nemškega cesarja pismeno pozdravili zaradi njegove srečno povrnitve, in ob enem izrekli željo, da bi se obravnava med rusko italico in nemško vlado srečno izvršila.

Evangelizacija kneza bode še le po novem letu volila. Največ ima neki upanja princ Battenberg, ki je kot mornarski oficir v angleški službi.

Izvirni dopisi.

Iz Broda na Savi 4. decembra. (Povodni), prekrbovanje vojske v Bosni, dražba oguljenih konj, bližajoči se „krah“. Slovenaki delavci. (Povodni) pisan sem sicer 17. protoklega meseca, ali ta čas ni še dosegla Sava čisto višine, kakor sedaj, ko to pišem. Avstrijski Brod podoban je sedaj polnotoku in to v pravem pomenu besede, kajti, samo na eni strani moramo še iz Broda in še na tej je polno vode, tako da konji na nekaterih krajih plavajo. Železnica Brod-Dalja imela bi se 1. decembra otvoriti, ali to se ne more zgoditi, ker tudi ta črta popolnoma izdelana je v nekaterih krajih šteto pod vodo. Kolika je ta škoda, ni popisati; v Brod ne moremo dobiti ničesa; tobaka in smotke še nemamo, še manj pa sosa in druzega živeža za živino in ako to še dalje traja, orkali bodo konji in aploh živina vsled samega glada.

Prekrbovanje vojske v Bosni z živim in obleto, koja sedaj silno potrebuje nova vojska, tudi jako polagoma napreduje. Vozniki nečejo voziti za nobeno ceno, ker v takej povodnji mora človek z živino vred poginuti, orodja se popolnoma pokvari in je nazadnje, ko se vrnejo, čisto za nič. To pak volja samo sedaj o času poplave. Upamo pak vti, da bode vendar skorej Sava in ž njo vse bosenske reke v pale in potem postane cesta celo do Sarajeva zopet boljša.

Dražba konj traja še vedno in neznano, koda je bode konec. Konji prodajajo se od 1 gold. do 10, višje ceno malekosti doseže. To so taki konji, ki so bili, dosedaj vedno na poti iz Broda do Sarajeva in v tej kratki dobi ustvarila jih strašna muka za najgršo urho. Sedaj pak že zopet kupujejo nove konje. Ravno pred par dnevi prignali so Madžari kralj 12 sto lopih, zdravih in švratih konj, ali kaj to koristiti? V nekaterih mesecih bodo jednaki onim, ki jih sedaj prodajajo.

Brod podoban je sedaj Jeruzalemu. Čistiti reo lepo imo s kojim zavejo Hrvat Jude, prihajajo še zmbrom, ter si delajo velikanske barake in plačujejo več sto goldinarjev samo najemščine na mesec. Kupčija pak vsak mesec pofenjije in v kratkem ne bode čistiti več skupili kolikor potrebujejo za stroške, in kaj more potem iz tega postati, kakor velikanski Brodski „krah“, da pa pri takem „krahu“ čisti zdrav in s polnim žepom pote odnese, je razumljivo vsakemu.

Slovenski delavci so takaj polno bilo, posebno veliko jih je delalo pri novem mostu črez Savo. Odkar pak je Sava naraščala in most „pametnim“ avboniz Hamburga in aploh iz rajha, koji so slovensko Savo za rečico imeli, odnesla in jim strašno škodo naredila, bili so

čaknje mater in volzami v očeh in z milim plakanjem. Ravčeki so gladni.

Kjer imajo kako hišo, hodijo po dopolnjenem 14. letu živati, ter se vrača domov, če ni popolno daloč, on- ali večkrat na dan; časi upromija jo tudi kak namoprašen mladenič proti domu, ki se dostikrat ne gleda na nežno mladost davino poslušuje v svojem govorjenji razuzdanih izrazov.

Tožko in bolešno mi je, upominjati se, kaj vendar uboga čelinka mladož vidi in sliši. To so reči, pri katerih bi dorasli poštenjak moral zarudeti do ušes.

Ko pa se takova deca pojavi v šoli, priuča sehoj tudi atrup npravnih napak pri šolarjih. Tako se razširja opadanost, ki pobira soboj deco iz najbolj poštenih hiš!

Kako toraj odstraniti take napake in pogreške?

Nehotd upominjam se dovolj, kojega nam čital v enakem ilustriranem časopisu „Budilnik“, kjer se predstavlja gušča bolečava baba, katera ima na glavi pod očmi raka (Turčija), ki jo vedno bolj razjeda. Baba polno toraj

zdravilka (Vojska). Inčnik pa ji ne ve dati boljšega sveta, nego, da si pusti „gušlobo“ odrezati. Brez operacije morda to ne pojda!

Ravno tako je tudi ta potrebna toniljita operacija. Tudi ta treba „gušlobo“ odrezati.

V obljubljeni mestih vstanoviti bi se morale komitaje, ki bi nad npravnim stanom onakih rodovin čule, ki bi neavni stan daco obiskujoče šole čula poglavitno po razmerah, v katerih so otroci živeli dotelej. Za take deca morali bi se ustanoviti posebni ustavi in po sobno šole, ki bi se počela s podučevanjem za nemarjane in npravnostno zapuščane mladož. Tako šole morale bi imeti lastni učni nadet, kjer bi se morala rabiti šiba bolj pogosto, ko v vsakej drugej šoli.

To bi bile pravične na pravo za mladino npravnostno zanemarjeno — propalo, porušeno. Učitelj takevega zavoda bi moral imeti se vó da slugo, ki bi vsaki dan v ustanovni pogrešeni otroci se pobrigal po njihovej nenavzočnosti, in če bi ta ne bila zakonito dokazana, bi jo privol v šole. Pač bi na to morala občina in tudi država nvoje skrb obra-

dati. — Mislino podpora gmetno, če bi občina delavcem postopajočim nam ter tja prekrbela dela, če bi zares ravnim otrokom dajala dejansko podporo n. pr. da bi deco, katere starši preživiti ne morejo, hranila na nvoj račun.

Tako bi nastali penzjonati za najubožnejšo mladož, in v take zavode jemali bi se otroci onih družin, ki bi sicer zaradi varovanja in postovanja svojih mlajših sester in bratov morali ostajati brez počuka doma.

Ali kje vzamemo denar — pristavi marš-kodo po pravici — za take človekoljubne vstave?

Kar naložimo na take vstave, to se nam ho sedemdesetkrat sedemdesetkrat prihranilo pri krhuljalnem sodišču. Ali more kodo oporokati, da je glavna večina jetnikov v zaporih samo zaradi poprejšnjega, mladostnega, zgubljenega življenja začla v toliko nevarnost, toliko nebrečo? Ali more kodo tajiti, da bi se ti ali oni jetniki, če bi bili rojeni v paleš in bi ne bili nikdar poznali, kaj je boda, nahajali v tej ali onaj ječi?

Ja z zaupanjem klidemo — želimo: Otvor-

voščidel brez dela. Nadporučnik vitez Stavenov Jakšić Kaiserwehrske, vzol je vošč Slovencev posebno Goronjcev in sicer Blažev v delo, koji reko Bosno nekolkito regulirajo, da bodo mogoče živo in drugo potrebno reči za vojsko do Sarajeva po Bosni dovažati. Ta pametna misel bude mnogo koristila, ako se to podvzeto gospodu nadporučniku posreči.

Broda na Savi, 4. decembra. (Nadporučnik Jakšić in reguliranje Bosne.) Po svoji hrabrosti pred sovražnikom, kakor tudi po svoji največji energiji in vztrajnosti dobro znani nadporučnik vitez Stavenov Jakšić pl. Kaiserwehrske stavlja si je jako veliko ali hvaležno nalogo: namreč regulirati (vpraviti) reko Bosno, po kojoj se dosadaj ni šlo vozilo druzega nego mali turški „čamci“. Omenjeno vpravilo dovršiti namerava gospod nadporučnik na svoje lastno stroško.

Kakor iz gotovega vira ravno čujem, je gospod nadporučnik dobil dovoljenje od II. armadnega poveljstva iz Sarajeva. Tudi je v ta namen že kupil parobrod in drugo malo in večje ladje. Težavno delo pričel je pred nekaterimi dnevi in v pomoč seboj vzol vošč Slovencev iz Goronjskega.

Vsi želimo neustrašljivemu gojitelju koristiti naše izvrstne vojake najboljše vseh, torej če zato, ker ravno maršalki podvzetnik dvomi nad kakim vsehdom uploh.

Kakor hitro polizvem natančnost od prvega potovanja u parobrodom po deroči Bosni, javil bodem svetu, da boste znali, kakov vosec ni je zopet pridobil mnogozaletni g. nadporučnik.

Broda na Savi 6. decembra (V povelju Jakšićevu o kapodilju.) Porodilo o prvej vožnji po Bosni u parobrodom, kterega smo val težko pričakovali, došlo nam je večeraj zvečer. Z največjim veseljem štali smo kratko ali za vse radostno naznanilo, da je gospod vitez Stavenov Jakšić pl. Kaiserwehrske srečno, zdravo in z največjo radostjo polovice puta iz turškega Šamea do Doboja u parobrodom prevozil.

Valeč tega volikanskega vpeha, kteremu so val celo strokovnjaki po pravici čudijo, krestli so arečano po dokončanem težavnem in nevarnem potovanju njegov parobrod z imenom „Stavenov Jakšić Kaiserwehrske“.

Tedaj do polovice puta iz Šamea do Doboja so arečno privozili in v kratkem so nadejamo, da bodo tudi drugo polovico, namreč Doboj nam isto arečno donegli.

Najvažnej in polovo imenitno pak je pričel ekapodilje to, da so gospodu nadporučniku

rite takovo zavodo za ravno deca. Delujmo slovokoljubno proti pravu napakam! Če občni biagor to čerja, obdine, država in dobroinski do nikdar svoje pomoči niso odrekli. To bo neustajljiva zasluga naših most, naših društev, naših duhovnih junakov, našega plemenitstva, naše domovine, naše države.

Že onkrat smo omenili, da naše delo mora biti „akupno“. Roditelji morajo podpirati učitelje in učenika, učitelj duhovnika in reditelje. Tako bo imelo naše delo mnogo napredka. O tem dvomitli nihče ne mora!

Ali žalibog moramo na tem mestu nekaj brilko priložiti.

V naših imamo mrzlost, da, če celo novraštvo, ki se je v zadnjih letih vgnjezdilo mej ene faktorje, katerim je vzgojevanje mladeži izročeno.

Kod je nasejal ljulike mej pšenice? Kje se je vzelo to neblago, žalostno, da ne redem pogubljivo novraštvo, ki vlada neobno mej nekaterimi učitelji in duhovstvom?

Kjer se je vzelo, tam se je priljelo“ pravi

goronjski fantje namreč Blažev na pomoč, kateri so vse zaprke po reki gredač odstranili in tako brzo plavanje parobrodu pripomogli.

Slava gospodu nadporučniku, energičnemu in neustrašljivemu podvzetniku, kateri gotovo skrbi najpoštenje za našo vztrajno vojsko.

Slava tudi goronjskim fantom, koji so se z veseljem pridružili gospodu nadporučniku in tako s krepkim delom pripomogli, da se dobra in koristna ideja v najvažnejšem času dovrši. Bog jih živi!

A. A.

Domace novice.

V Ljubljani 10. decembra.

(*Uradnik*) je večeraj sklenila, da od 1. julija 1879 ne bodo vošč dajala po 5 ampak le po 4 1/2 odstotka od naloženih denarjev. Vošč o tej reči povemo prihodnjik.

(*Preobrnova besede*) v čitalnici bila je srednje oblikovana; vzrok je bil menda ta, da je bil ravno ta vošč v redutni dvorani ranjenim vojakom na korist koncert filharmoničnega društva. Vošč prihoduje.

(*Miroslav Hubmajer*) je menda srečno došel v Beograd. Kam da se od tod obrne, se še ne ve.

Razne reči.

— V Tržanki škofiji: Novoposvečeneč. g. Jož. Botegaro je poslan v višji bogoslovsko nauko na dunajsko vnačilsko. — Č. g. Evgenij Strkelj je prestavljen od sv. Jakoba v Muglo; na njegovo mesto pride č. g. Buttignoni u Škedijska, in na to tega mesto č. g. Anton Kluder, administrator pri sv. Križu u okolici. Č. g. Jak. Daris gre iz Mugle v Koper za duh. pom.

— Razpis učiteljskih služab. Na Kranjskem. V šolskem okraji Rudolfovem. Na I. razredni ljudski šoli v Beli Cerkev učiteljska služba l. p. 460 gl. in stanovanje. Prodnje do 26. decembra t. l. pri pomnoženem krajnem šolsk. avdu u Beli cerkev. — V šolskem okraji Radovljanskem. Na I. razredni ljudski šoli v Lescah, učit. služba, l. p. 400 gl. in stanovanje. Za stalno imenovanje se prosil pri krajnem št. svetu, za imenovanje zadano pa pri okraj. št. svetu u Radovljici do 26. decembra t. l.

— *Promemba pri učiteljsstvu* Na Stajarskem. Č. A. Škel (iz Ročnega učitelja v Plešivcu; g. J. Zajec (iz Kranjske) učitelja v Svetini (a ne v Slatini); g. J. Pirkmayer (uar. uč. kand.) pomožni učitelja za e. k. okr. š. nad. zornika u Laškem trgu; gđ. J. Kuntara (Ljublj.

uč. kand.) podučitelja u Laškem trgu; gđ. J. Juto (Ljublj. uč. kand.) podučitelja u Vitanji; g. Fran (iz Kamnice) namostni učitelja (suplent) u Blanco; gđ. A. Šel (iz Novo cerkve) suplentinja u Poukvo; g. Fr. Slemenšek (suplent u Blanco) šel je nazaj na mariborsko učiteljsko; g. J. Schulmann-Fliker (iz Asacha) učitelja u Podčetrtek. Spras. učit. kand. gđ. Leopoldine Gros, podučitelja u Dobovi; Franciska Beyerschlitz u Planini (Montprela) in Hedvig Jonke u Vitanji. (Vse tri iz Ljublj. učit.) Na Kranjskem. Č. Janez Lokar, spras. učit. kandidat u Stari tergo pri Poljanah (zač.) Čpđ. Marija Stefančič za pom. učitelja u Novlje pri Kamniku. Č. Langer, pomož. učit. u Kopanju u Št. Jakob pri Savi. Č. Franco Ribnikar, bivši učitelja u Lescan na Goronj. jo umeri, N. v m. p. „*Id. Tov.*“

— „O božestvu a manželstvu duhovnih“ se imenuje knjiga, ktero je v školski jeziku spisal sloveči kanonista dr. Fr. Laurin, o. kr. dvorni kaplan in redovni profesor cerkvenega prava na vnačilsko Dunajskem. Knjiga natisnjena u Prazi str. 138 v založbi knjigotržca Frdr. Stybla se u „Čehu“ jako hvall, da je dovršena u stavi notranji in po vnanji obliki, ter da v njenj vojo pravi duh cerkveni.

— V katoliško-politiški besedi u Pragu je o 500letnici Karla IV. govoril dr. Kl. Borovy, češ. „Karol je bil, kteri je nam dal univervo l. 1348, ono z najstarejših in najslavnejših, ktera je za prvo dobo svoje slavo štela 30.000 študentov, 200 doktorjev in učiteljev ali magistrov in 500 bakalarjev. Od to dobo se v d je že 500 let preteklo in torej se ni treba čuditi, da naša „alma mater“ ima pri taki visoki starosti časih slab spomin, tako da se na imo Karla IV. že vošč ne spominja, in zato v svojih dvoranah o njem niti slišati neče. Tolažimo se s tim, da to spominu Karlovemu ne škoduje, in da, kedar ljudje molče, bodo vsaj kamoni to častl vredno aule vodili govoriti“. Dobro!

Zabavilka „*Alte und Neue Welt*“ prišel je na svetlo d. anopid, ki obsega: — Die Wittwa des Verschörrera. — Ein Thronerbe. — Zum hundertjährigen Geburtsfeste Olemens Brentana. — Die Weltstadt an der Seine. — Der arme Peter. — Die deutschen Parnamenamen. — Das Ringlein. — Katholische Zeitgenossen. — Die Verfolgungsgeschichte des Tabaka. — Ein Plauderstündchen über die Schule und verschiedene Andere. — Meine Mutter wird schon kommen!

Unsere Lebensverkürzungsanstalten. — Eine Haldeblüthe. — Der falsche Nachwächter. — Allerlei: In einer Krippenanstalt. — Der Nutzen der Wissenschaft. — Naturgeheimnisse. — Conservierung der Nahrungsmittel mittelst stark comprimierter Gase. — Ein Kunstwerk. Spanische Melker. Unsere Bilder. Der neueste Yankee-Sport. — Auch eine Mayer-Studie. — Rösselsprung. — Vertrauliche Correspondenz. Podoba pa so: Die Wittwa des Verschörrera. — Eine Transparenzskizze von Olemens Brentano. — In einer Krippenanstalt. — Schlussvignette. — Die neue Kunst der Rathhaussaal zu Paderborn. — Plus Maria Mortara. — Der Letzte seines Stammes. — Die Taufe. — Initiale S. — Freimüthige Spende.

Thumelda im Triumphzuge des Germanikums. — Ein neuer Yankee-Sport. Vsako leto izida 18 anopidov, t. j. vanko s tedno eden, s mnogimi podobami in oljnatu brezplačno premijo „*Leon XIII*“ ali pa „angeljaki pondrav“, ki je slatni jako kramna, in se zamore po 24 kr. anopid prejemati u vsaki knjigarni, ali pa naravnost po pošti.

Nasv t.

Nazaret 20. novembra 1878.
(Konec.)

„Kaj tacega se ne ustanovi kar tako le, kakor bi po dlani pihnul“. Res je tako. U trenutku se ne more ustanoviti, zato pa vendar ni treba  akatati leta in leta. Rim ni bil v enem dnevu ustanovljen, Mohorjeva družba, tudi ne, Slov. matica tudi ne. Volje je treba, krepke volje, take volje, ki hoče, da se tako dru stvo ustanovi, ki tedaj vsako tako za o et je podpera, z besedo in z dejanjem. Taki možje, ki se za to stvar ne morejo zanimati, ki imajo navado, da le zanikujejo in z glavo zmajujejo, taki naj lepo tiho bodo, doma ostanejo za pečjo, ker s tem bodo tudi nekaj koristili. Taki mo je gotovo niso bili tisti, ki to družbo sv. Mohorja pa Slov. matico u življenje poklicali. Treba je bilo to povedati, ker se taki ljudje povsod silijo, povsod pomagajo, pa nič ne store. Ko bi bil g. Dr. Bleiweis tolikanj premišljeval ne pa takoj odločno za narodni plug se ustopil,  e danes bi bilo slovenstvo ondi, kjer je bilo pred štiridesetimi leti.

Zatorej naj se ganejo mo je, „denen die Kirchenliteratur am Herzen liegt“, kakor je rekla „Danica“, nem sko „Bibliothek der Kirchenväter“ priporo evaje. Začetek ni tako težaven, kakor bi marsikdo mislil. Saj smo videli, kako se je ustanovljala „ceciljanska družba; koliko neprijatelj ev je imela in s kolikimi težavami se je imela boriti in vendar zdaj krepko deluje, se krepko razvija; u kljub vsemu nasprotovanju se je rodila s pomočjo nekterih uneteh in naudu enih gospodov. Povedali so svoje misli, razposlali so vabila, storili potrebno, nab rali zneske in hitro smo videli sad tega delovanja. Ustanovila in sezidala se je hiralnica, ustanovljajo Vincencijeve družbe itd., nab rajo se zneski za pogorelce, za cerkev sv. Jožefa, za vsakoršne spominke, za azijane in afri ane, ali je mogoče, da bi za bogoslovno dru stvo nobeden roke ne odprl?

S to stvarjo ni, da bi se čakalo, ker je  e dosti dolgo odla ana. Pre astita gospoda inmsg. Jeran pa K. Klun — prosim dovoljenja za toliko slobodo! — naj u  asnikah objavita naj sprejemata zneske za ta namen. To naj bi trpelo kakega pol leta, u tem času bi se gotovo kaj nabralo, to se ve, da je dovolitve treba, ka-li? tud od gosposke. Potem naj se zbero tisti gospodje, ki so kaj dali, naj osnujejo pravila in tako se bo zgodilo, da bo dru stvo svoje delovanje  e čez pol leta lahko pričelo. Ne odlašati „do novega leta, po novem letu“, kakor da bi se dal čas tako ograditi, kakor se ogradi kak vrt ali njiva. „Ceciljanska družba je prav pametno ravnala; kar sredi leta, meseca maja je jela izdajati časnik; kak zmigavs bi bil gotovo rekel: počakajmo, da se beseda uleti.

Da delovanje bogoslovnega družstva prec od začetka ne bo tako sijajno in plodonosno kakor je ono drugih društev, to je jasno dovolj, kakor tudi to, da „iz malega raste veliko“. To očitno vidimo na družbi sv. Mohora, nad katero, bi rekel, vidno počiva božji blagoslov. Leta 1852 je stopila na noge, pa kakšna je bila? kako skromna? Izdala je nekaj knjižic, imela okoli 700 odkritosr nih prijatel ov; in danes? Danes izdaje knjige, šteje ude po tisu eh, ima svojo tiskarno in svojo hišo; danes je družba po vsej pravici ponosna. Nič bolje se sprva ni godilo Slov. matici. Trebalo je nekaj truda, nekaj za narodno omiko naudu enih mo , pa se je popela na tako  rstvo

stalo, da ni več u nikakej opasnosti, da biva pod svojo streho — le tiskarne  e pogreša.

Tudi bogoslovno dru stvo se bode v nekaj letih razrastlo u mogočno drevo; ustajalo in razvijalo se bode veliko bolj hitro in krepko, kakor so rasla druga družstva. Zato nam je porok naudu enost  . slov. duhovščine, ki vsako blago in koristno napravo uspešno podpera, nje čisto rodoljubje in nje občudovanja vredna darovitost. Vsak razumen duhovnik bo radostno položil mali donesek na žrtvenik takega družstva, dobro vedoč, da podpera dobro in hvale vredno stvar in da tukaj ne pojde kar nič u zgubo; vedoč da dela 1. za lastni prid, 2. za blagor bližnjega in 3. za čast božjo in slavo vesoljne cerkve. Gospodje u boljih okolnosteh se bodo radi spomnili tega blagotvornega družstva, ne samo zdaj, ampak tudi pozneje, u svojih oporokah in volileh. Potem se nikomur ne bode bati, da bode s tem izgubil kaj spoštovanja in ugleda pri narodu, ker to ni nesrečna banka „Slovenija“; veliko lepše je tudi, ako se temu dru stvu kaj v li , kakor  e se ljudje po smrti kakega dušnega pastirja za ostalino trgajo in cel  žeblje iz stene porujejo,  e , to je „commune“, kakor je bil nedavno u časnikih nek tak slučaj omenjen.

Zadovoljni bodimo, ako za prvo silo nekaj Patristike dobomo poslovenjene, znabiti Alzogove, morebiti vsak mesec kaj; ako pa tega ne, bi bilo pa dobro tudi kaj pastirstva, menda tistega, ki se predava u 4. letu po r. Zupanu. Ničesar ni zametavati. Menim, da doneske bi bilo osnovati itd. kakor je to pri slov. matici.

 e dolgo sem gojil te misli; zdaj jih podajem se vso skromnostjo sl. občinstvu u resen premiselk s toplo željo, da bi se skoraj uresničile z njegovo podporo in z Božjo pomočjo.
P. Hrisogon M.

Eksekutivne dražbe.

11. decembra: 3. Nagod  iz Hoteder ice, 3. Uršič iz Dolenjega Logatca, 3. Tur i  iz Begenj, 2. H r i  iz Cirknice, vsi v Logatcu. 3. Franciz iz Verhljan, 3. Dedek, 3. Smertnik u Švice, 3. Lenič z Gorenjega Golega, vsi v Ljubljani. 3. Bizjak v Vipavi. 3. Dolinar in  eleznik iz Gorenje lokvice. oba v Mokronogu. 2. Preklet iz Nevelj, 2. Pauli iz Lahov , oba v Kamniku. 2. Bla i  iz Loke, 2. Valjavec iz Zvir  oba v Tržiču, 2. Trele iz Hotema , 1.  un iz Treboj, oba v Kranji. 2. Bajuk iz Radovice, 2. Plosec iz Vido  , oba v Metliki.

Umrli so:

Od 3. do 8. decembra: Franca Podbregar, del. o. 8 m., za davico. Franc Zrimšek, del. o. 3 l., za vnetico vratu. Janez Krušič, mesar 43 l., za gnojenjem. Rudolf Kobler,  elez. vr d. o. 1 1/2 l., za kašljem. — V bolnišnici od 1. do 16. novembra: Jernej Mahovno, gosta  55 l., vsled pljučnice. Frančiška Mejak, gost. h. 44 l., za sušico. Marija Ogrinc, dekla 25 l., za vročinsko boleznijo. Engelbert Veriti, miz. o. 18 m., vsled slabosti. Marija Kozlevčar, kaj . o. 2 l., za vtriplj.  utnic. Urša Brajer, gost. v. 88 l., vsled starosti. Terozija Pokorn, vr d. v. o. 5 1/2 l., za davico.

Loterijske številke, 7. decembra.

Na Dunaju: 50, 70, 18, 10, 58.
V Gradcu: 85, 18, 43, 44, 35.

Telegraf cne denarne cene 9. decembra.

Papirna renta 61.25 — Sreborna renta 62.50 — Zlata renta 72.— — 1860letno državno posojilo 112 75 Bankine akcije 793 — Kreditne akcije 225.— — London 116.60 — Srebro 100 — — Ces. kr. cekini 5.56. — 20 frankov 9.31.

Denarstvene cene 7. decembra.

Državni fondi,	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	61.30	61.40
5% renta v srebru	62.50	62.60
4% renta v zlatu (davika prosta)	72.—	72.10
Srečke (lozi) 1854. l.	102.75	107.83
„ „ 1860. l., celi.	112.60	112.50
„ „ 1860. l., po�inke	123.—	123.50
Premijaki listi 1864. l.,	139.—	139.50
Zemlji��ine odv�znice.		
Štajarske po 5%	99.—	99.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	91.—	91.50
Ogerske po 5%	79.50	80.50
Hrvaške in slavonske po 5 1/2	84.—	85.—
�edmogra�ke po 5%	73.50	73.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	787.—	789.—
Unionske banke	65.25	65.75
Kreditne akcije	231.—	231.25
Ni�ovstr. eskomptne družbe	755.—	740.—
Anglo-avstr. banke	97.50	98.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. n. v.	163.25	163.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	117.75	118.25
„ „ 50 „ „ „	62.—	63.—
Budenske „ 40 gld. n. v.	27.50	28.—
Salmove „ 40 „ „ „	38.50	39.—
Palfa�jeve „ 40 „ „ „	27.50	27.75
Clary�jeve „ 40 „ „ „	23.75	23.50
St. Genois „ 40 „ „ „	34.25	35.25
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	29.—	29.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.50	23.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.57	5.58
Napoleons�or	9.30	9.31
Srebro	100. 5	100.10

 ola za rezlanje lesenih podob

v Gr denu na Tirolskem

priporoča se prečastiti duhovščini za izdeljavo plastičnih križevih potov

po F richu, ki lepo modelirani v izbukanim delu stanejo :

106 centimetrov visoki in 66 centm.  irok krasno pobarvani 700 gld.
58 centim. visoki in 40 centim.  iroki pa 300 gld.

Jaslice za cerkve od 40 do 150 gld.

Omenjena šola je v vedni dotiki z veljavnimi umetniki in poznavatelji cerkve in umetniških zahtev, ter zamore vsled tega vsa naročila izvršiti natančno po umetniških in cerkvenih pravilih.

Spoštovanje (8)

Ferdinand Demetz,
vodja strokovnja ke šole.

„Pot v večnost“

vernim svoje škofije razlo il

dr. J. Zwenger,

lonezo kof se ov ski,

se imenuje jako koristna in izvr stna pobo na knjiga, ki obsega 142 strani in se dobiva po 36 kr. naravnost po pošti pa po 42 kr. v knjigarni

O. Klerr-ove vdove

(4) v Ljubljani.

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. **Manani**, ali zadnji dnevi Jeruzalema, in

2. **Zadnji dnevi Ogleja.**

Knjižici obsegate okoli 180 strani in se dobivate mehko vezani po 30 kr. pri opravi stvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi li nej e vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (39)

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.